

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΜ ΔΣΑ 80807, Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα (Μουσείο), Τ.Κ. 10682,

ΑΦΜ 996789554, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, τηλ.: 210-8259140-141, fax: 210-8259235,

email: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

(αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.: 2893/17-11-2022)

Τέθηκαν από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) τα κάτωθι ερωτήματα αναφορικά με τη διαδικασία ανάθεσης για το έργο «ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ε.Ε.Λ. .... ΚΑΙ Ε.Ε.Λ. ... » ενόψει εκδόσεως της υπ' αρ. 178/2022 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου ... :

1. Απαιτείται απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου για τη συμμόρφωση στην απόφαση του τριμελούς Διοικητικού Εφετείου ... ; Ή μπορεί να κινηθεί η επιτροπή αυτοβούλως για τη συμμόρφωση της Δ.Ε.Υ.Α.; και στην έγκριση του 3^{ου} πλέον πρακτικού να γίνει η αναφορά στην ακύρωση των 255, 256/2021 αποφάσεων του Δ.Σ.;
2. Πώς θα χαρακτηρίσει η επιτροπή διαγωνισμού την προσφορά του 1^{ου} προσφέροντα και μειοδότη «Β» κατά την ακυρωθείσα 256/2022 Α.Δ.Σ. μετά την απόσυρση της εγγυητικής συμμετοχής του και την μη παράταση ισχύος της προσφοράς του;
3. Πρέπει να συνταχθεί ξεχωριστό πρακτικό για την εξακρίβωση αυτή; ή το πρακτικό μπορεί να χωριστεί σε δύο μέρη: 1 που αναφέρει τις προσφορές που συνεχίζουν και να γίνουν εκ των υστέρων οι διαδικασίες στο ΕΣΗΔΗΣ για απόρριψη της προσφοράς και μετά να γίνει το αίτημα των διευκρινήσεων.

4. Η επιτροπή διαγωνισμού στο πρώτο πρακτικό είχε κάποιες παρατηρήσεις. Μπορεί στη ζήτηση των διευκρινήσεων που θα κάνει βάσει της απόφασης Α178/2022 να ζητήσει και επιπλέον διευκρινήσεις βάσει του 1^{ου} πρακτικού της; ή οφείλει να συμμορφωθεί αποκλειστικά στην απόφαση του τριμελούς Διοικητικού Εφετείου ...;»

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Σύντομο Ιστορικό

Με την 1562/4-10-2021 (Ω5ΒΙΟΠ3Θ-ΙΑ8) διακήρυξη της Δ.Ε.Υ.Α. προκηρύχθηκε δημόσιος ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός μέσω ΕΣΗΔΗΣ για το έργο «ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ε.Ε.Λ. ... ΚΑΙ Ε.Ε.Λ. ... » με αναβάθμιση του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού με προσθήκη νέου του ΕΕΛ ..., και τη συντήρηση και απρόσκοπτη λειτουργία των ΕΕΛ ... και των αντλιοστασίων αποχέτευσης για χρονικό διάστημα 24 μηνών, με προϋπολογιζόμενη αξία του έργου 425.000 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ). Στον διαγωνισμό συμμετείχαν οι εταιρείες α) « ... » με διακριτικό τίτλο «Α», και β) η εταιρεία «Β».

Με την υπ' αρ. 256/24^η/20-12-2021 απόφαση του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. η αναθέτουσα αρχή έκανε αποδεκτές αμφότερες τις εταιρείες.

Κατόπιν προδικαστικών προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της ανωτέρω απόφασης της αναθέτουσας αρχής, η Αρχή με τις υπ' αρ. 128 και 129/2022 αποφάσεις τις έκανε εν μέρει δεκτή την προσφυγή της εταιρείας «Β» και ακύρωσε την προαναφερθείσα απόφαση της αναθέτουσας αρχής καθ' ο μέρος α) έκανε δεκτή στη διαγωνιστική διαδικασία την εταιρεία «Α» καθότι έλλειπαν οι αναγκαίες από τον νόμο και τους κανονιστικούς όρους της Διακήρυξης προϋποθέσεις συμμετοχής, β) όρισε την εταιρεία «Β» προσωρινή ανάδοχο καθότι παρέλειψε να καλέσει τη συμμετέχουσα εταιρεία να συμπληρώσει κατά δικαιολογητικά που έλλειπαν από τα έγγραφα της προσφοράς της σχετικά με «τρίτο συνεργαζόμενο». Με το σκεπτικό αυτό η ΑΕΠΠ δέχτηκε ότι η προσφορά της συμμετέχουσας «Α» ήταν μη αποδεκτή, και ότι η εταιρεία «Β» είναι αποδεκτή, και ως προσωρινή ανάδοχος μπορεί να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά κατά το στάδιο της κατακύρωσης (βλ. και σκ. 15^η της υπ' αρ. Α178/2022 αποφάσεως του ΔΕΦ).

Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης επελέγη σύμφωνα με τη διακήρυξη η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής κατ' άρθρ. 1001 παρ. 2 ν. 4412/2016 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 40 ν. 4782/2021 και συμπεριλήφθηκε ως όρος 3.3.1. και 3.1.2.1.

Με την υπ' αρ. 178/2022 απόφαση του ΔΕφ. κρίθηκε ότι α) νομίμως ελήφθη υπόψιν η διάθεση της ομάδας έργου «Γ» από την αναθέτουσα αρχή (και την ΑΕΠΠ) από την εταιρεία «Β», β) ότι νομίμως δηλώθηκε ως Διευθύνουσα Χημικός της ομάδας έργου η Χημικός .... απορριπτόμενων όσων ισχυρίστηκε η εταιρεία «Α» για το καθεστώς απασχόλησης της, γ) ότι για την εν λόγω Χημικό αρκούσε η υποβολή του ΕΕΕΣ από τον «Γ» στο οποίο συμπεριελήφθη και η Χημικός, ενώ δεν απαιτείτο ξεχωριστή δήλωση από την ίδια.

Περαιτέρω, κρίθηκε ότι βάσει του άρθρου 9 Παραρτήματος Ι α) νομίμως εξέτασε η ΑΕΠΠ και απέρριψε τα προβαλλόμενα της εταιρείας «Α» αναφορικά με την ισοδυναμία ή μη της περωτής, κρίνοντας ότι νομίμως δέχθηκε τόσο η ΑΕΠΠ όσο και η αναθέτουσα αρχή τα ισοδύναμα της περωτής που προβλεπόταν στο άρθρο 9 του Παραρτήματος Ι της επίμαχης διακήρυξης, και προσκομίστηκε από την εταιρεία «Β».

Το Δικαστήριο περαιτέρω, καθόσον αφορά το ζήτημα εάν τα προσκομισθέντα από τον «Γ» – ως τρίτου- πιστοποιητικά καλύπτουν τα πρότυπα περιβαλλοντικής και ποιοτικής διαχείρισης (που προβλέπει ο όρος 2.2.7. της Διακήρυξης) της προσφέρουσας εταιρείας «Β», για τα προσκομισθέντα σχετικά πιστοποιητικά από την εταιρεία «Β» αρκούσαν χωρίς να υφίσταται υποχρέωση προσκόμισης αντίστοιχων πιστοποιητικών από τον «Γ» ως συνεργαζόμενου τρίτου.

Περαιτέρω, ότι με μη επαρκή αιτιολογία η ΑΕΠΠ απέκλεισε την εταιρεία «Α» θεωρώντας ότι η προσφορά της εν λόγω εταιρείας περιλαμβάνει μόνο εβδομαδιαία παρακολούθηση του έργου, καθότι από την προσφορά της εταιρείας προκύπτουν καταγραφές και μετρήσεις ακόμη και σε ημερήσια βάση, ενώ μάλιστα από τους όρους της Διακήρυξης, καταλείπεται περιθώριο ερμηνείας καθότι δεν προβλέπεται ρητώς υποχρέωση καθημερινής παρακολούθησης. Επομένως το Δικαστήριο έκρινε ότι μη νομίμως (χωρίς επαρκή αιτιολογία) η ΑΕΠΠ απέκλεισε την εταιρεία «Α» κατά το στάδιο των προσφορών (πριν το στάδιο κατακύρωσης) καθ' ο μέτρο δεν κλήθηκε από την αναθέτουσα αρχή σε διευκρινήσεις και συμπληρώσεις, ακόμη και δ'

εγγράφων, αναφορικά με όσα ήδη αναφέρει νοηματικώς στην τεχνική της προσφορά σχετικά με το στάδιο παρακολούθησης του έργου.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο έκρινε ότι μη νομίμως (χωρίς επαρκή αιτιολογία) η ΑΕΠΠ απέκλεισε την εταιρεία «Α» από τη δυνατότητα που προσδίδει το άρθρο 102 ν. 4412/2016, ως ισχύει, ήτοι να προβεί η εταιρεία σε διευκρινήσεις και συμπληρώσεις, ακόμη και δι' εγγράφων, των μεθόδων παρακολούθησης της αποδόσεως των εγκαταστάσεων και των προτεινόμενων μεθόδων αντιμετώπισεως των αναμενόμενων και των ενδεχόμενων λειτουργικών προβλημάτων με βάση όσα περιλαμβάνονται στη τεχνική της προσφορά (σκ. 32^η).

Ομοίως το δικαστήριο έκρινε ότι μη νομίμως (χωρίς επαρκή αιτιολογία) η ΑΕΠΠ απέκλεισε την εταιρεία «Α» από τη δυνατότητα που προσδίδει το άρθρο 102 ν. 4412/2016, ως ισχύει, ήτοι να προβεί η εταιρεία σε διευκρινήσεις και συμπληρώσεις, ακόμη και δι' εγγράφων, των μεθόδων παρακολούθησης της αποδόσεως της εγκαταστάσεως και σχετικώς προς τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας της, μέσω «online» και εργαστηριακών αναλύσεων και τη σχετική επακόλουθη ενσωμάτωση τους, με βάση όσα περιλαμβάνονται στη τεχνική της προσφορά.

Τελικώς, το δικαστήριο έκρινε ότι μη νομίμως (χωρίς επαρκή αιτιολογία) η ΑΕΠΠ απέκλεισε την εταιρεία «Α» από τη δυνατότητα που προσδίδει το άρθρο 102 ν. 4412/2016, ως ισχύει, ήτοι να προβεί η εταιρεία σε διευκρινήσεις και συμπληρώσεις, ακόμη και δι' εγγράφων αναφορικά με όσα αναφέρει νοηματικώς στην τεχνική της προσφορά σχετικώς προς την εκ της Διακηρύξεως και τους ανωτέρω όρους της ΕΣΥ (Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων) συναγόμενη απαίτηση υποβολής υποδειγμάτων εντύπων περιλαμβανομένων λειτουργικές παραμέτρων μονάδων επεξεργασίας εγκαταστάσεως, όπως τη συγκέντρωση μικτού υγρού στους βιολογικούς αντιδραστήρες, το ρυθμό ανακυκλοφορίας, το ρυθμό απομακρύνσεως περισσειας, έτσι ώστε να είναι επαρκή τα εν λόγω υποδείγματα για την ορθή παρακολούθηση σημαντικών παραμέτρων της διεργασίας που πραγματοποιείται στις ΕΕΛ.

Με το σκεπτικό αυτό και τις επιμέρους κρίσεις, ως εκτέθηκαν ανωτέρω, το Δικαστήριο ακύρωσε την υπ' αρ. 128-129/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ.

II. Εφαρμοστέες διατάξεις

Σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α'147), στο **άρθρο 372 « Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο**», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 138 ν. 4782/2021, ορίζεται ότι « 1. Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή.... 12. Με μέριμνα του Προέδρου της, η Α.Ε.Π.Π. οφείλει να συμμορφώνεται δια των αρμοδίων οργάνων της, με τις δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος, με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση συντελείται υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη. Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους έχουν και οι αναθέτουσες αρχές εντός της ίδιας προθεσμίας.». Στο **άρθρο 221 «Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων - Εξουσιοδοτική διάταξη**» ότι « 1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα (γνωμοδοτικά όργανα) έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων, β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές, δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας, με διαπραγμάτευση της διαδικασίας, με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους, ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας, στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα

που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης, ζ) στο στάδιο της εκτέλεσης γνωμοδοτούν, όπου απαιτείται, για τα θέματα που ανακύπτουν, ιδίως για την παράταση του συμβατικού χρόνου, άλλες τροποποιήσεις της σύμβασης και την έκπτωση του αναδόχου και η) γνωμοδοτούν για τις προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο ενστάσεις και προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή της προϊσταμένης αρχής κατά το στάδιο της ανάθεσης και εκτέλεσης.

2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης, μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων. Η γνώμη του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από τον μέσο όρο των προτάσεων...». Στο **άρθρο 102 «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών»**, όπως αντικαταστ. με το άρθρο 42 Ν.4782/2021, ότι «Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους προσφέροντες ή υποψήφιους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης.». Στο **άρθρο 221Α «Προθεσμίες για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης»** όπως είχε προστεθεί με το άρθρο 43 παρ. 28 Ν. 4605/2019, τροποποιηθεί με το άρθρο 56 περ. 7 Ν. 4609/2019, ΦΕΚ Α 67, και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 87 Ν. 4914/2022, ΦΕΚ Α 61/21.03.2022, ορίζεται ότι «1. Τα γνωμοδοτικά όργανα που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ολοκληρώνουν το έργο τους εντός των ακόλουθων προθεσμιών:... β) Για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων:... ββ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής): i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι επτά (7), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός τριάντα (30) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου

δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους επτά (7), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες. ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών. iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό. Οι προθεσμίες των στοιχείων i), ii) και iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.». Στο **άρθρο 72 «Εγγυήσεις»** όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 ν. 4782/2021 ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζόμενων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/τμημάτων της σύμβασης. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν από τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως **απαράδεκτη**. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως **απαράδεκτη**, μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του

προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης...». Στο **άρθρο 97 «Χρόνος ισχύος προσφορών»** όπως αντικαταστ. με το άρθρο 39 ν. 4782/2021, ότι « 1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική. 2. Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για χρονικό διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε δέκα (10) μήνες, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Όταν στο διαγωνισμό υποβάλλονται και τεχνικές προσφορές, ο χρόνος ισχύος των προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) κατ' ελάχιστον μήνες. Ειδικότερα, στους διαγωνισμούς που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων του άρθρου 50, ο χρόνος ισχύος της προσφοράς ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης... 5. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους.».

III. Επί των ερωτημάτων

Από το συνδυασμό των κριθέντων με την υπ' αρ. 178/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ..., και ιδίως το διατακτικό σύμφωνα με το οποίο ακυρώθηκε η υπ' α.ρ 128-129/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ λόγω μη επαρκούς αιτιολογίας, και της παρ. 12 άρθρ. 372 ν. 4412/2016, κατά τη γνώμη μας προσήκει στα τεθέντα ερωτήματα η κάτωθι απάντηση:

Δεν απαιτείται απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου για τη συμμόρφωση στην απόφαση του τριμελούς Διοικητικού Εφετείου ..., ενώ η Επιτροπή του Διαγωνισμού θα συνέλθει και με νέο Πρακτικό της θα διατυπώσει εκ νέου εισήγηση-κρίση σχετικά με το στάδιο αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών των διαγωνιζομένων, κατά τα κριθέντα στην υπ' αρ. 178/2022 ΔΕφΤρ., ήτοι ως **α)** προς τη συμμετέχουσα εταιρεία «Β», και ενόψει του ότι, ενώ εκκρεμούσε η έκδοση της υπ' αρ. 178/2022 ΔΕφ αποφάσεως, η εταιρεία δεν απάντησε στο αίτημα της αναθέτουσας αρχής για την παράταση της ισχύος της προσφοράς, και περαιτέρω απέσυρε την εγγυητική επιστολή συμμετοχής, πρέπει η προσφορά της εταιρείας αυτής να απορριφθεί ήδη ως **απαράδεκτη σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 72 και 97 ν. 4412/2016, ως ισχύουν**, ενώ η εφαρμογή των κριθέντων με την ως άνω δικαστική απόφαση παρέλκει ως αλυσιτελής λόγω των ανωτέρω πλημμελειών, **β)** ως προς τη συμμετέχουσα εταιρεία «Α», να καλέσει τη συμμετέχουσα στην παροχή διευκρινίσεων ως εξής: να κληθεί κατ' άρθρ. 102 ν. 4412/2016 ως ισχύει σε παροχή β) διευκρινίσεων και συμπληρώσεων, ακόμη και δ' εγγράφων, αναφορικά με όσα ήδη αναφέρει νοηματικώς στη τεχνική της προσφορά σχετικά με το στάδιο παρακολούθησης του έργου, ββ) διευκρινίσεων και συμπληρώσεων, ακόμη και δι' εγγράφων, των μεθόδων παρακολούθησης της αποδόσεως των εγκαταστάσεων και των προτεινόμενων μεθόδων αντιμετώπισεως των αναμενόμενων και των ενδεχόμενων λειτουργικών προβλημάτων με βάση όσα περιλαμβάνονται στη τεχνική της προσφορά, βγ) διευκρινίσεων και συμπληρώσεων, ακόμη και δι' εγγράφων, των μεθόδων παρακολούθησης της αποδόσεως της εγκαταστάσεως και σχετικώς προς τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας της, μέσω «ον λαιν» και εργαστηριακών αναλύσεων και τη σχετική επακόλουθη ενσωμάτωση τους, με βάση όσα περιλαμβάνονται στη τεχνική της προσφορά., βδ) διευκρινίσεων και συμπληρώσεων, ακόμη και δι' εγγράφων αναφορικά με όσα αναφέρει νοηματικώς στην τεχνική της προσφορά σχετικώς προς την εκ της Διακηρύξεως και τους ανωτέρω όρους της ΕΣΥ (Ειδική

Συγγραφή Υποχρεώσεων) συναγόμενη απαίτηση υποβολής υποδειγμάτων εντύπων περιλαμβανομένων λειτουργικές παραμέτρων μονάδων επεξεργασίας εγκαταστάσεως, όπως τη συγκέντρωση μικτού υγρού στους βιολογικούς αντιδραστήρες, το ρυθμό ανακυκλοφορίας, το ρυθμό απομακρύνσεως περισσειας, έτσι ώστε να είναι επαρκή τα εν λόγω υποδείγματα για την ορθή παρακολούθηση σημαντικών παραμέτρων της διεργασίας που πραγματοποιείται στις ΕΕΛ.

Μετά τη παροχή των ως άνω διευκρινίσεων, εντός της τασσόμενης από το άρθρο 102 ν. 4412/2016, ως ισχύει, προθεσμίας, η επιτροπή διαγωνισμού θα συντάξει σχετικό Πρακτικό με το οποίο θα εκφέρει προς το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. την οριστική κρίση της επί των προσφορών.

Η επιτροπή διαγωνισμού νομιμοποιείται να ζητήσει επιπλέον διευκρινίσεις κατ' άρθρ. 106 ν. 4412/2016, ως ισχύει, από τις συμμετέχουσες εταιρείες καθ' ο μέτρο τα υπό διευκρίνιση ζητήματα δεν κρίθηκαν με την υπ' αρ. 178/2022 ΔΕφ.

Αθήνα, 12-12-2022

Οι γνωμοδοτούντες δικηγόροι

Σβεtlάνα (Ζέτα) Ζυγούρη

Πάνος Ζυγούρης